E T N O G R A F I S K A A V D E L N I N G E N.

Avdelningen har, utom de vanliga visningstiderna, onsdag och lördag kl. 12-2 e.m., liksom sistlidna år under vintermånaderna även varit tillgänglig för allmänheten två kvällar i veckan, nämligen tisdagar och fredagar kl. 7-9 e.m. samt dessutom söndagar kl. 1-3 e.m. mot 25 öres avgift. De till visning anslagna lokalerna ha utvidgats, i det närmare halva förra valmuseet blivit renoverat och försett med elektriskt ljus som upplåtits till utställning av den värdefullaste delen av de Hernmarck'ska samlingarna. Sedan den 1 juli har allmänheten under ovan angivna tider haft tillträde även till dessa.

Då museet länge lidit brist å magasinslokaler för de varje år sig alltmer hopade samlingarna, ställde Kungl. Maj:t, enligt nådigt beslut av den 20 nov. 1912, efter tillstyrkande av överintendentsämbetet, till museets förfogande ett antal rum i bostads- och ekonomibyggnaderna, tillhörande det s.k. kronprinsens stall, beläget å tomten n:r 1 i kvarteret Sjöhästen.

Under året hava som e.o. amanuenser - huvudsakligast med avlöning av mecenater - fil. stud. Yngve Laurell och fil.kand. K.G.Lindblom tjänstgjort på avdelningen. Vid sidan av diverse löpande göromål hava de varit sysselsatta med förarbeten till etnografiska utställningen i Konstakademien, med ordnande och uppsättande av de Hernmarck'ska samlingarna samt med etkitterings- och katalogiseringsarbete i allmänhet. Kand. Lindblom har särskilt arbetat på den detaljerade katalogiseringen av sina från Ost-Afrika hemförda samlingar. Under vintermånaderna och våren har därjämte fil.lic. T.Hylander tjänstgjort som volontärassistent, varvid han bl.a. deltagit i katalogiseringsarbete för utställningen.

Museets samlingar ha under årets lopp avsevärt ökats genom gåvor. Några medel för inköp förfogar avdelningen numera icke över. Greve Eric von Rosen har donerat sina under hans afrikanska expedition hopbragta samlingar, räknande cirka 1.000 nummer. Samlingarna omfatta ett antal föremål från bushmännen samt större samlingar från Balenge (Rhodesia) samt Batwa, träskfolket vid Bandveolo-sjön, ävensom diverse föremål från andra stammar.

Ingeniör Åke Sjögren har ock åter ihågkommit museet, denna gång

med den lappländska samling, han under våren utlånade till etnografiska utställningen i Konstakademien. Föremålen äro 167 stycken, huvudsakligast husgerådssaker, av snidat renhorn och trä. Ingeniör Gustaf Cedergren har, likaledes i samband med etnografiska utställningen, donerat en mindre men ytterst dyrbar samling av stora gudabilder i terra-cotta från Oaxjaca i södra Mexico ävensom en samling etnografiska och arkeologiska föremål från Mexikodalen och Chiapas.

Konsul M.Thiel i Hamburg har skänkt en samling av 123 etnografiska föremål, däribland många yppigt och fantastiskt ornamenterade från Nya Guinea och kringliggande öar. Professor Yngve Sjöstedt har överlämnat en hövdingstav från Djaggafolket (Kilimandjaro) samt en väska av raphia-bast från Kamerun, professor Einar Lönnberg en skinndräkt från Meru, Brittiska Ostafrika, professor Hildebrandsson ett flätat mjölkkärl från Galla-folket.

På förslag av museets intendent och å Akademiens tillstyrkan beviljade Kungl. Maj:t en summa av 6.900 kr. för inlösen av större delen av den av frih. Erland Nordenskiöld hemförda Hernmarck'ska samlingen, omfattande över 8.000 föremål. De vackra, delvis unika samlingarna omfatta huvudsakligast etnografiska föremål från de bolivianska indianstammarna Ashlüslay, Chiriguano, Yuracare m.fl. De arkeologiska fynden härstamma huvudsakligen från de argentinska provinserna Catamarca, Salta och Jujuy.

Å deposition har museet emottagit flera intressanta samlingar, vilka med första komma att införlivas med detsamma såsom gåva eller genom inlösen. Dessa äro dock ännu endast delvis katalogiserade. Hit höra kand. G.Lindbloms samlingar från Ost-Afrika och doktor Kauderns, fil. mag. Afselii samt fil.lic. Palms från Madagaskar.

Under året ha av mecenater även lämnats rikliga bidrag för inköp av etnografiska och arkeologiska samlingar från Kina, Nord- och Central-Amerika. Anskaffandet av de förstnämnda har docenten Th.Wulff åtagit sig, vilken sedan ett år tillbaka gjort uppköp av antika konstsaker i olika trakter av Kina. Förvärven från den amerikanska kontinenten ombesörjes av museets intendent, vilken för en studie- och forskningsresa erhållit fem månaders tjänstledighet. För museets räkning har ock greve Birger Mörner begynnt forskningsarbetena å Nya Guinea, varest svenske generalkonsuln Rud. Wahlen lämnat honom kraftigt understöd.

I Erythraea är missionären och filologen K.Sundström för avdelningens räkning sysselsatt med arbeten å det etnografiska gebietet.

Tack vare välvilliga mecenaters offervillighet kunde förliden

vår en del av museets nyförvärvade rikhaltiga men magasinerade material göras tillgängligt för allmänheten. Under mars och april månader anordnade avdelningens intendent på bekostnad av ingeniör Gustaf Cedergren, Mexiko, fru Clara Lachman å Charlottenlund samt en tredje person en etnografisk utställning i konstakademiens trenne utställningssalar. Utställningen omfattade ett urval av de sista årens nyförvärv, från tre världsdelar, Amerika, Afrika och Asien, samt ett antal föremål från Lappland, förut icke exponerade intressantare föremål. I själva huvudsalen uppställdes samlingar från flera av de i södra Mexikos bergstrakter bosatta indianstammarna, skänkta av ingeniör G.Cedergren och resultatet av en av d:r W.Bauer ledd expedition, ävensom ett av skulptör Carl Milles gjort urval av keramik och stenskulpturer etc., visande prov på de gamla mexikanska och centralamerikanska kulturfolkens högt utvecklade konstsinne. Därjämte visas här samlingar från prärie-indianerna, från Kaliforniens bergsstammar, från flera av oststaternas utdöende folk, såsom delawarer, irokeser, mohikaner, m.fl. I den ena sidosalen inrymdes afrikanska samlingar, nämligen de unika, av kand. G.Lindblom från Ost-Afrika hemförda, samlingar från Somaliland samt ett antal bronser och snidade elfenbenssaker från Benin m.m.

Den andra sidosalen upptogs av samlingar från Ainos, skänkta av löjtnant D.Bildt, samt ett urval av de av museets intendent från Costa Rica hemförda samlingarna, ävensom lappländska föremål m.m. Talrika fotografier och fotografiförstoringar samt ett antal i naturlig storlek utförda skulpterade modeller av infödingar, enstaka figurer såväl som grupper, illustrerade närmare de olika folkens liv.

Medelst fonograf gavs prov på deras tal, sång och musik. Under de sex veckor, utställningen varade, besöktes den av över 12.000 personer.

Fotografisamlingen har, dels genom köp, dels genom gåvor ökats med 800 fotografier och fotografiförstoringar. Av dessa har greve Eric v. Rosen skänkt över 350 stycken, tagna under hans sista expedition, ingeniör Gustaf Cedergren cirka 250 från Mexiko etc.

Fonografsamlingen har fått en tillökning av ett 20-tal sång- och talnummer, upptagna i Ost-Afrika av kand. G.Lindblom samt av över 100 sång- och musikstycken från lapparna, samlade av herr Karl Tirén i Bergvik. Friherre Axel Klinckowström har skänkt museet 27 nummer såväl sång- som talprov, av honom under året insamlade bland eskimåer

i Grönland. Dessutom hava kopior av kand. Laurell utförts av förut i museet befintliga fonografrekord.

På anmodan av Svenska missionsförbundet i en till Vetenskapsakademien ställd skrivelse har till densamma återlämnats de samlingar, som förbundet vid etnografiska missionsutställningen 1907 överlämnade till Riksmuseets etnografiska avdelning. De återlämnade samlingarna omfatta 472 nummer, huvudsakligen från Kongo och Persien.

Antalet besökande vid avdelningen har under året uppgått till 5.148 personer. Elever från skolor under ledning av lärare hava efter därom gjord anhållan fått tillträde till museet även på andra tider än de för allmänheten bestämda visningstiderna.

I vetenskapligt syfte ha museets samlingar begagnats av ett flertal in- och utländska forskare. Skriftställaren J. Stadling har studerat sibiriska samlingar, docent E.Reuterskiöld lappska, frih. E. Nordenskiöld sydamerikanska, greve Eric von Rosen afrikanska, skulptören Carl Milles, fil.lic. T.Hylander och ett antal Upsalastudenter samlingar i allmänhet. Dessutom ha följande utländska forskare besökt museet och tagit del av dess samlingar: direktören för museet i Petersburg, professor Leo Sternberg, d:r Walter Krickeberg, Museum für Völkerkunde i Berlin, d:r Amandus Johnson, Philadelphia, d:r N.C. Nelson vid New York museet, sekreteraren vid Nürnbergmuseet d:r K. Hörmann.

Å tillstyrkan av Kungl. Vetenskapsakademien och Läroverksstyrelsen lämnade Kungl.Maj:t ett anslag för inlösen av 100 exemplar av samtliga hittills utkomna nummer av populära etnologiska skrifter. Av denna serie ha under 1913 utkommit ytterligare tvenne häften, nämligen:

"De Nordiska Lapparnas Religion" av docent Edgar Reuterskiöld.

"Grönlandske Sagn om Eskimoernas Forntid" av kand.mag.William Thalbitzer.

Vid avdelningen ha under året följande publikationer utarbetats:

Lindblom, K.G. Anteckningar över Tavetafolkets etnologi. Ymer, häft. 2, 1913.

--. Outlines of a Tharaka grammar with a list of words and specimens of the language. Archives d'Etudes Orientales. Vol. 8, Upsala 1913.